

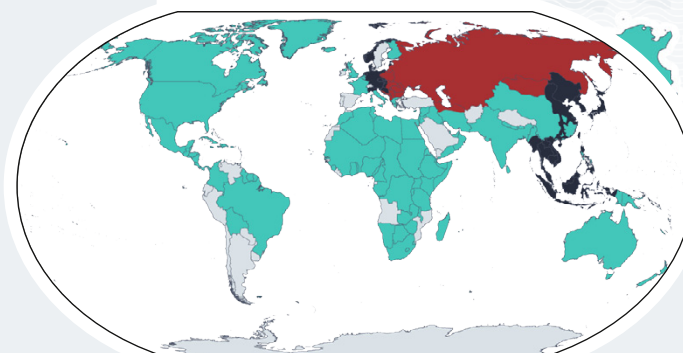
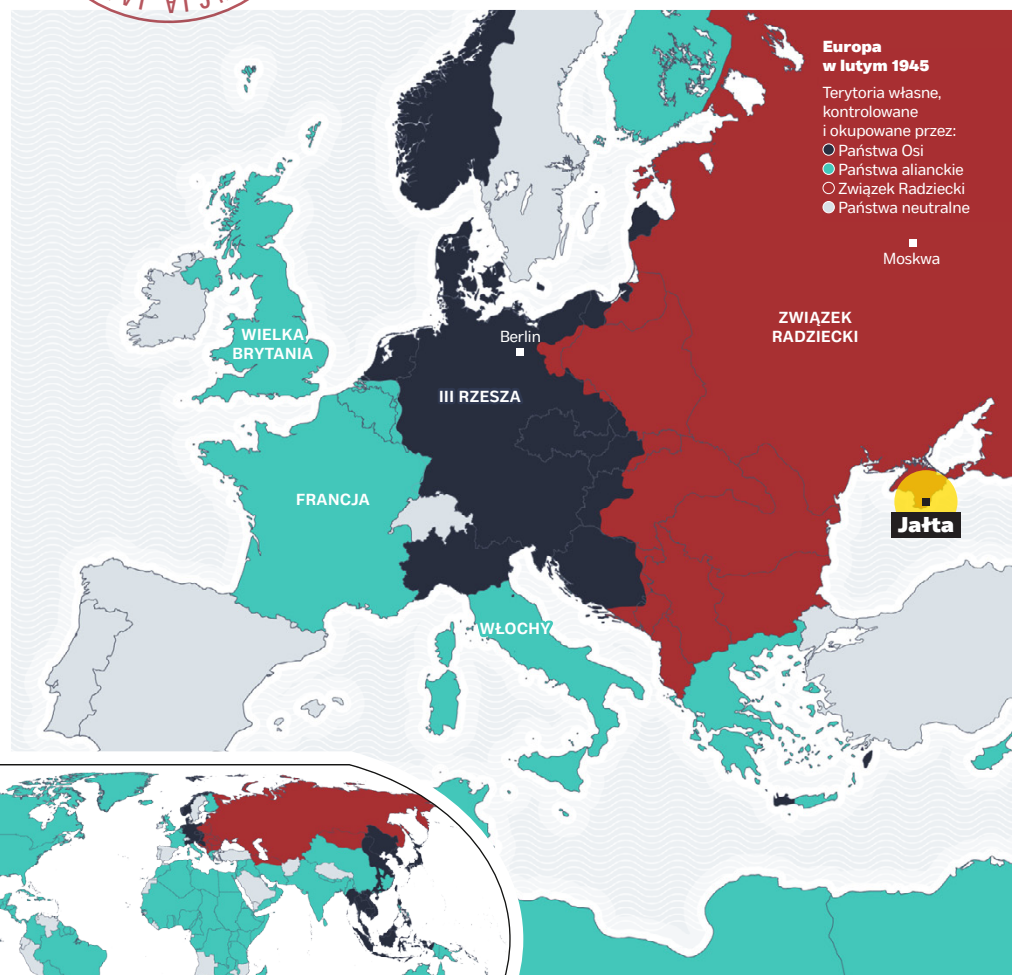
Konferencja jałtańska

zwana również
konferencją krymską
4–11 lutego
1945 r.

Drugie spotkanie Wielkiej Trójki odbyło się nieopodal Jałty na Krymie (ZSRR) – w pałacu cesarskim w Liwadii oraz w pałacach Jusupowa i Woroncowa. Lokalizację tę wybrał Stalin i bardzo na nią nalegał.

Konferencja nosiła kryptonim „Argonaut”.

Obrady przywódców zaowocowały „Deklaracją o wyzwolonej Europie”. Na zakończenie konferencji Wielka Trójka podpisała „Protokół z obrad konferencji krymskiej”, który został opublikowany wkrótce potem.

Mapa świata
w lutym 1945

Okoliczności

1944

6 czerwca –
31 sierpnia

Operacja Overlord.
Lądowanie aliantów w Normandii
i ich ofensywa we Francji.

19–25 sierpnia

Wyzwolenie Paryża przez
zachodnich sojuszników.

1945

12 stycznia –
4 lutego

**Zimowa ofensywa Armii
Czerwonej.** Sowieci opanowali
Polskę na zachód od Wisły
i posuwali się w kierunku Berlina.

1943

28 listopada –
1 grudnia

Konferencja teherańska,
pierwsze spotkanie Wielkiej Trójki.

1 sierpnia –
2 października

**Rozpoczęło się powstanie
warszawskie.** Tymczasem
ofensywa Armii Czerwonej
(operacja Bagration, 22 czerwca
– 31 sierpnia) doprowadziła
do zajęcia wschodniej części
Polski. Polska armia podziemna
walczyła w Warszawie przez 63
dni. Sowieci, mimo że dotarli
do brzegu Wisły, nie udzielili
powstańcom pomocy. Stolica
Polski została całkowicie
zniszczona.

21 sierpnia –
7 października

Konferencja w Dumbarton Oaks
(USA). Sojusznicy dyskutowali nad
koncepcją Organizacji Narodów
Zjednoczonych. USA, ZSRR, Wielka
Brytania, Francja i Chiny zostały
wybrane na stałych członków
Rady Bezpieczeństwa ONZ.

17 października –
26 grudnia

Zwycięstwo sojuszników w bitwie
o Leyte stało się pierwszym
krokiem do wyzwolenia Filipin
spod japońskiej okupacji.

4–11 lutego

Konferencja jałtańska.

Najważniejsze postacie

Wielka Trójka

1 Winston Churchill

Premier Wielkiej Brytanii

2 Franklin Delano Roosevelt

Prezydent Stanów Zjednoczonych

3 Józef Stalin

Przywódca ZSRR

Przywódcom towarzyszyły delegacje państwowe; w ich składzie znaleźli się m.in.:

Anthony Eden

Sekretarz spraw zagranicznych Wielkiej Brytanii

Edward Stettinius Jr.

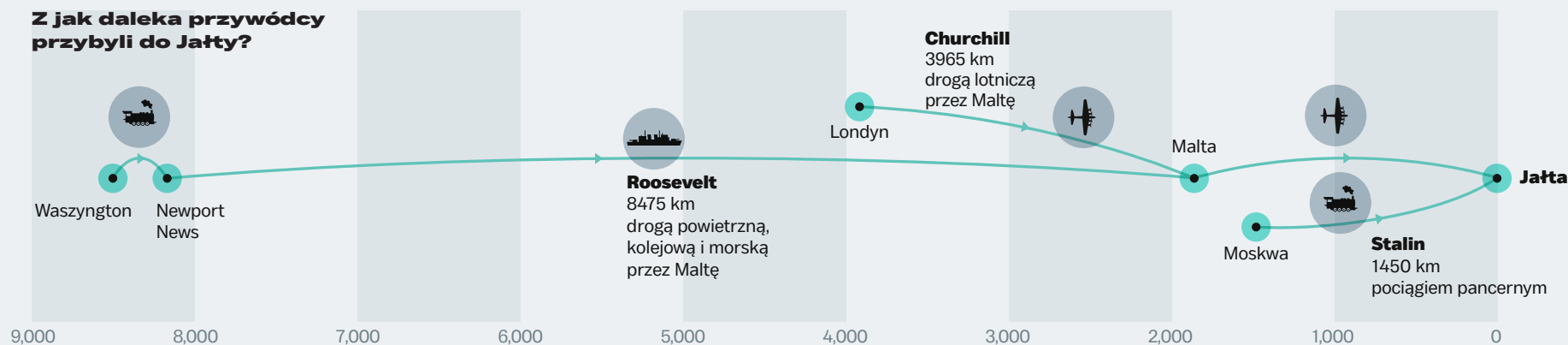
Sekretarz stanu USA

Wiaczesław Mołotow

Minister spraw zagranicznych ZSRR

Winston Churchill, Franklin D. Roosevelt i Józef Stalin dyskutujący nad okupacją Niemiec i planami dla powojennej Europy, luty 1945, Jalta.

Z jak daleka przywódcy przybyli do Jalty?

Decyzje ogólne

Organizacja Narodów Zjednoczonych

– konferencja założycielska ONZ została zaplanowana na 25 kwietnia 1945 r. w San Francisco. Uczestniczyły w niej delegacje narodowe wszystkich sygnatariuszy „Deklaracji Narodów Zjednoczonych”. Wielka Trójka uzgodniła, że decyzje Rady Bezpieczeństwa (Wielka Brytania, USA, ZSRR, Francja i Chiny) mogą być podejmowane tylko jednogłośnie.

Reparacje wojenne – Wielka Trójka zwołała w Moskwie Komisję ds. Reparacji. Miała ona decydować o wysokości i formie odszkodowań dla każdego kraju, przy czym pierwszeństwo mieli ci, którzy najbardziej ucierpieli i ponieśli główny ciężar wojny.

Nazistowscy zbrodniarze wojenni mieli zostać ukarani, choć nie podjęto decyzji w sprawie formy ich osądzenia.

„Deklaracja o wyzwolonej Europie” – Wielka Trójka wydała deklarację, w której stwierdzono, że wyzwolone narody Europy mają prawo do tworzenia instytucji demokratycznych zgodnie z własnym wyborem. Rządy trzech mocarstw miały aktywnie wspierać ten proces.

Stół konferencyjny podczas konferencji jałtańskiej, luty 1945. Stalin, Roosevelt i Churchill wraz z innymi członkami oficjalnych delegacji.

Decyzje

Wojskowe

ZSRR zaatakuję Japonię ①
dwa lub trzy miesiące po
kapitulacji Niemiec.

Państwa i granice

Niemcy ② – Podział Niemiec
na cztery strefy okupacyjne.
Sojusznicy ustanowią specjalną
komisję, która zdecyduje
o przebiegu linii podziału. Francji
również przyznano członkostwo
Sojuszniczej Rady Kontroli
Niemiec.

Polska ③ – Powołano nowy
rząd (Tymczasowy Rząd Jedności
Narodowej), który opierał się na
już utworzonym w Polsce rządzie
komunistycznym, w tym wybranych
przez Związek Radziecki polityków
z innych partii. Rząd na uchodźstwie
w Londynie nie był już uznawany
za prawowitego przedstawiciela
kraj. Wschodnią granicę
Polski stanowiła linia Curzona,

wskutek czego jedna trzecia
przedwojennego terytorium Polski
znalazła się w granicach ZSRR.

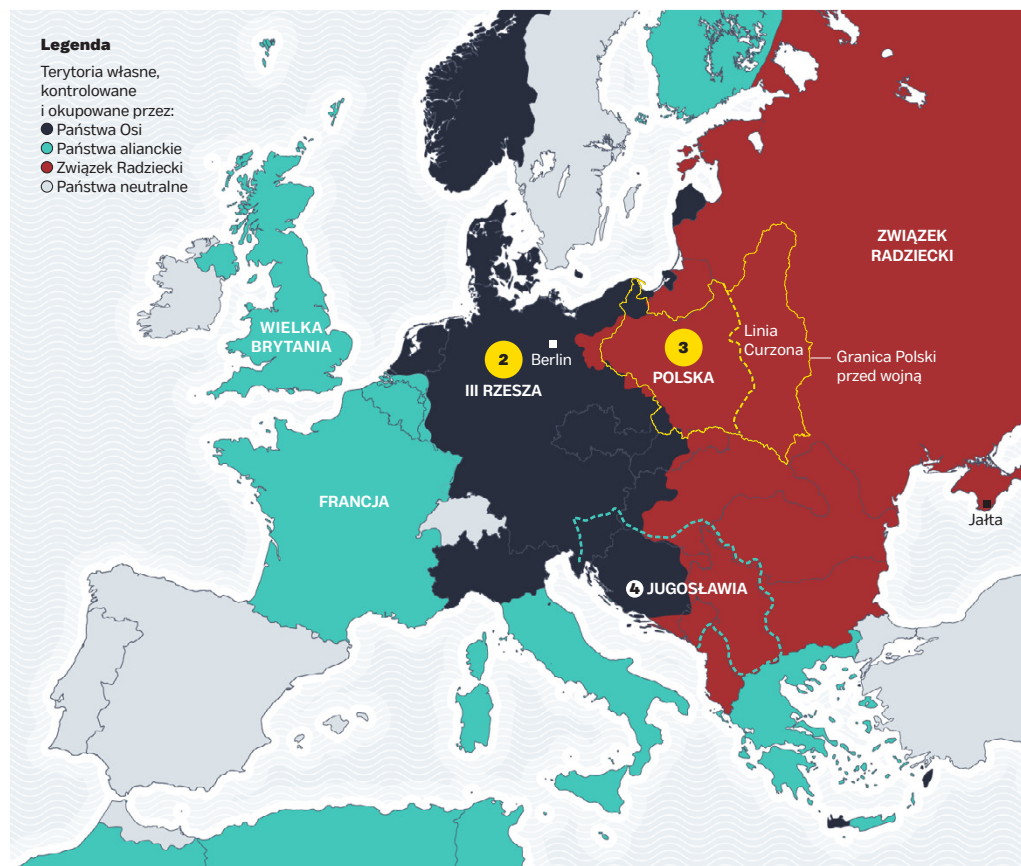
Jugosławia ④ – Wielka Trójka
poparła porozumienie między
przywódcą partyzanckim Josipem
Brozem-Tito a premierem na
uchodźstwie Ivanem Šubašićem,
którzy mieli wspólnie stworzyć
nowy rząd.

Japonia – po jej kapitulacji Wyspy
Kurylskie i południowy Sachalin ⑤
miały zostać przekazane ZSRR.

Legenda

Terytoria własne,
kontrolowane
i okupowane przez:
● Państwa Osi
● Państwa alianckie
● Związek Radziecki
○ Państwa neutralne

Skutki

Niemcy

W obliczu zbliżającej się porażki Adolf Hitler 30 kwietnia popełnił samobójstwo. 2 maja siły sowieckie zwyciężyły w bitwie o Berlin, a Niemcy poddały się sześć dni później.

Sowieckie rządy w Europie Wschodniej

Mimo że Stalin deklarował, iż każdy naród będzie mógł swobodnie decydować o swoim rządzie, partie komunistyczne w poszczególnych krajach przejmowały władzę, korzystając ze wsparcia Armii Czerwonej i stosując terror w stylu sowieckim.

Polska

Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej w Polsce powstał 28 czerwca 1945 r., zaledwie kilka dni po pokazowym procesie 16 przywódców Polskiego Państwa Podziemnego. Zostali oni porwani przez Sowietów, fałszywie oskarżeni i osądzeni w Moskwie. Wśród zarzucanych im przestępstw była „kolaboracja z nazistowskimi Niemcami”.

Konferencja w San Francisco

25 kwietnia – 26 czerwca 1945 r.

podczas której przeprowadzono proces założycielski Organizacji Narodów Zjednoczonych. W październiku tego samego roku ONZ otworzyła swoją siedzibę w Nowym Jorku.

Wkrótce po ogłoszeniu bezwarunkowej kapitulacji Niemiec w Rheims (Francja) 7 maja 1945 r. generał armii Dwight D. Eisenhower wygłosił przemówienie, wspomagając się nagraniami filmowymi i dźwiękowymi.

European Network
Remembrance
and Solidarity

GEORG ECKERT
INSTITUTE

for International Textbook Research

Infografiki przygotowane
w ramach projektu *Hi-story
lessons. Teaching & learning about
20th-century European history.*

Prezentacja historii Europy
i poszczególnych europejskich
krajów z różnych perspektyw,
w interaktywny, angażujący
i przystępny sposób – oto
główna idea „Hi-story lessons.
Lekcje historii europejskiej
XX wieku”. Europejska Sieć
Pamięć i Solidarność zaprasza
nauczycieli, uczniów i wszystkich
zainteresowanych historią do
korzystania z międzynarodowej
edukacyjnej platformy on-line.

<https://hi-storylessons.eu>
<https://enrs.eu/>

Autorzy:
Zofia Zakrzewska
Instytut Historyczny,
Uniwersytet Warszawski

Współpraca:
Julita Gredecka
Konsultant ds. programu
szkolnego

Redakcja merytoryczna:
Prof. Jan Rydel
ENRS

Koordinacja:
Maria Naimska
Weronika Kann
ENRS

Projekt graficzny:
Jasiek Krzysztofiak

Tłumaczenie z jęz. angielskiego:
Edward Assarabowski

Redakcja językowa:
Mirosław Grabowski

Zdjęcia:

W kolejności pojawiania się:

■ IWM Non Commercial Licence, No 5 Army
Film & Photographic Unit, Midgley (Sgt)

■ U.S. National Archives and Records
Administration, Public Domain

■ U.S. Navy Naval History and Heritage
Command, Official U.S. Navy photo 80-G-
468279

■ National Archives and Records
Administration, cataloged under the National
Archives Identifier (NAID) 531340

■ Apmages/EastNews

■ The Naval History and Heritage Command's
photo collections, catalog no.: USA C-2342

ENRS jest finansowany przez:

Ministry of
Culture
and National
Heritage of
the Republic
of Poland.

Minister of State
for Culture and the Media

MINISTRY
OF HUMAN CAPACITIES

MINISTRY
OF CULTURE
OF THE SLOVAK REPUBLIC

MINISTRY OF CULTURE

Infografiki w ramach projektu powstały dzięki wsparciu niemieckiego Pełnomocnika Rządu Federalnego ds. Kultury i Mediów (BKM).